

การเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาศูนย์ฝึก
และอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

THE RECIDIVISM AMONG JUVENILES INVOLVED IN DRUG USE: A CASE STUDY OF
BAN PRANEE JUVENILE VOCATIONAL TRAINING CENTER FOR GIRLS

¹ชฎาภรณ์ กำแพงแก้ว และ ²กัญญ์ฐิตา ศรีภา

¹Chadapohn Kamangkaew and ²Kantita Sripa

¹คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

¹Faculty of Social Science, Royal Police Cadet Academy, Thailand

¹Corresponding Author's Email : Kamangkaewchadaphrn@gmail.com

Received: 2022-07-10

Revised: 2022-08-09

Accepted: 2022-08-30

บทคัดย่อ

ปัญหาการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาใหญ่และรุนแรงมากขึ้น งานวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขในการเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน และถอดบทเรียนการดูแล บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ รวมถึงค้นหาแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ครูที่ปรึกษา ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกฯ นักจิตวิทยาเด็ก นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล ผู้ปกครองเด็กรวมจำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ทำให้เด็กกลับไปกระทำผิดซ้ำ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ส่วนการดูแลและบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม ดำเนินการตามต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ใช้โครงการบ้านล่อมรัก โครงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะรายแบบไร้รอบต่อ และโครงการเยาวชนไทยเข้มแข็งในโครงการคืนคนดีสู่สังคม ส่วนแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ การชี้ให้เห็นผลกระทบจากการเสพสารเสพติด ให้ตระหนักถึงโทษจากการกระทำผิด ปรับจิตใจให้เข้มแข็ง ตั้งเป้าหมายในอนาคต ให้โอกาสทางสังคม ปรับทัศนคติ ส่งเสริมการศึกษาและอาชีพ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว และปรับสภาพแวดล้อม ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะช่วยให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ถึงปัญหาและช่วยให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติดได้มากขึ้น

คำสำคัญ : ปัจจัยเงื่อนไขการเข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด; เด็กและเยาวชน; การกระทำผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติด; แนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

Abstract

Drug usage among juvenile is a more significant and dangerous issue. The goal of this study was to examine the conditions that lead to juvenile using re-offending drugs, as well as to draw lessons on providing care, therapy, and rehabilitation for those who recidivate and to identify strategies for preventing recidivism in cases involving juvenile using drugs. This study used in-depth interviews with 16 key informants, including parents, counselors, training center directors, child psychologists, social workers, nurses, and repeat drug offenders among children and young people.

The study's findings indicated that three factors-family, economic, and social-are responsible for children becoming repeat offenders. Using the Baan Lom Rak project, the project to create a specific system for juvenile rehabilitation, the Strong Thai Youth project, and the project to bring good people back into society, the care and rehabilitation of juvenile were carried out upstream, midstream, and downstream in the education and training centers. Recidivism can be avoided by emphasizing the negative effects of substance abuse and making people aware of the consequences of their actions. This can be done by promoting mental health, setting future goals, creating social opportunities, modifying attitudes, promoting education and careers, fostering family relationships, and making environmental changes. The results of the study will increase awareness of the problem in all areas and motivate juveniles to refrain from using drugs.

Keywords: Causes and conditions of the recidivism in drug offenses; Juvenile; Drug-related offenses and drug trafficking; Guidelines for preventing recidivism.

บทนำ

ปัญหาเสพติดนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยและทางโลกยาวนาน และทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน ส่งผลกระทบในหลายด้าน ทางด้านสุขภาพทางกายและจิตของผู้เสพ ผลกระทบต่อสังคมและคนรอบข้าง นอกจากนี้ยังส่งผลไปในด้านพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่มีไข่มุมเฉพาะเนื่องจากการระบาดและการเจ็บป่วยจากโรคเท่านั้น แต่ยังมีความเกี่ยวเนื่องกับปัญหาพื้นฐานของสังคมอีกด้วย (Narcotics Prevention and Suppression. Center Ministry of Public Health, 2022) โดยเฉพาะหากปัญหาเสพติดนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อกำลังผ่านไปสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นวัยที่อ่อนไหวและเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ง่ายหากเกิดการเรียนรู้ทางสังคมในทางที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสมตามวัย สภาพอารมณ์

ในช่วงวัยรุ่นที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย มีส่วนทำให้วัยรุ่นส่วนหนึ่งเกิดความรู้สึกสับสนในการดำเนินชีวิตและประสบปัญหาหลายด้าน จึงทำให้เป็นเรื่องง่ายที่มีโอกาสเข้าถึงและสัมผัสกับยาเสพติด

สาเหตุของการเข้าถึงยาเสพติดของวัยรุ่น ส่วนใหญ่มาจากความอยากรู้อยากลอง การถูกชักชวนจากเพื่อน และเกิดจากสภาพจิตใจไม่ว่าจะเป็นเรื่องปมด้อยและการขาดความนับถือในตนเอง ซึ่งก็มีปัญหาทั้งความเครียดอื่นอีกด้วยที่ไม่สามารถหาทางออกได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นยาเสพติดจึงเป็นทางเลือกแรกของเด็กและเยาวชนที่จะนึกถึงและเข้าไปเกี่ยวข้อง (Pinit, 2013) จะเห็นได้จากงานวิจัยหลายชิ้นที่พยายามหาสาเหตุของการเข้าสู่เส้นทางการเสพยาและการค้ายาเสพติดทั้งของเด็กวัยรุ่นตัวอย่าง ได้ศึกษาเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และสิ่งเสพติด โดยสรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไข ทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน พบว่าสาเหตุหลักของการเสพยาเสพติดนั้นคือ ความอยากรู้อยากลอง ทำให้มีการเริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุน้อย และยังคงมีอายุน้อยลงทุกที โดยเริ่มใช้ยาเสพติดในอายุ 10-11 ปี หรือเทียบได้เป็นระดับชั้นเรียนในชั้นประถมเท่านั้น ทำให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดมีทั้งความเปลี่ยนแปลงและรุนแรงของปัญหาที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น สภาพแวดล้อมที่สุ่มเสี่ยงในสังคมปัจจุบัน ต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดปัญหายาเสพติดอย่างเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นความไม่สมบูรณ์และความตึงเครียดของครอบครัว การขาดความรักความอบอุ่นความเอาใจใส่จากผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การรวมกลุ่มกับเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงการอยู่ในสถานที่ที่รายล้อมไปด้วยยาเสพติด เงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ ถือเป็นสิ่งเร้าส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย รวมถึงการเลือกจะเรียนรู้และลอกเลียนแบบจากบุคคลรอบข้างอย่างผิด ๆ (Rapiphan, 2014)

จะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักของการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนเกิดจาก 2 ปัจจัยหลัก โดยปัจจัยแรกได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลคือตัวเด็กและเยาวชนเอง ที่ได้ตัดสินใจนำตัวเองไปสู่ทั้งผู้ค้าและผู้เสพยาโดยตรง อาจเกิดจากปัญหาทางด้านจิตใจ เช่น เป็นคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รวมไปถึงปัญหาความเครียด รวมทั้งยังขาดความรู้ ขาดความเชื่อ และมีมุมมองไม่ต่อต้านยาเสพติด จึงนำไปสู่การตัดสินใจใช้ยาเสพติด กลุ่มปัจจัยต่อมาคือ ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่กดดันให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสเสี่ยงที่จะใช้ยาเสพติด จากสภาพปัญหาครอบครัวที่ไม่อบอุ่น สิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยให้ห่างไกลจากยาเสพติด การไม่ถูกหล่อหลอมจากสังคม การขาดการอบรมสั่งสอนที่ดีนั้น ย่อมกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่ายขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น เด็กและเยาวชนทั้งหญิงชายบางคนยังได้เวียนวนอยู่ในวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำแล้วซ้ำอีก แม้จะเคยผ่านกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังคงต้องให้ความสำคัญและค้นหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหายาอย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยมุ่งศึกษาเด็กและเยาวชนหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 16 ถึง 20 ปี จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อค้นพบในเชิงลึกและรอบด้านในทุกมิติของปัญหา โดยมุ่งศึกษาการเข้าสู่วงจรการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนเพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดในการถอดบทเรียนการดูแล บำบัด ฟื้นฟู และมุ่งให้เกิดประโยชน์ในแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อถอดบทเรียนการดูแล บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
3. เพื่อค้นหาแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งกระบวนการเข้าสู่ยาเสพติดและแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยมุ่งสังเกตพฤติกรรม/ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กและเยาวชนขณะเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการร่วมอธิบายถึงกระบวนการดูแล บำบัด พื้นฟูของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นหลัก ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิดซ้ำในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ที่ถูกดำเนินคดีภายใต้กรอบระยะเวลา 1 ปี ซึ่งได้คัดเลือกตามเกณฑ์จำนวน 7 คนดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ใช้ยาเสพติด (ถูกคัดกรองอยู่ในกลุ่มเสพและกลุ่มติด)
- 2) มีคนในครอบครัว เพื่อน บุคคลในชุมชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 3) ถูกตัดสินให้ฝึกและอบรมในศูนย์ฯ ภายใต้กรอบระยะเวลา 1 ปี
- 4) เยาวชนพร้อมและเต็มใจที่จะให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงจำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปรานีจำนวน 1 คน นักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นจำนวน 10 คน นักสังคมสงเคราะห์จำนวน 1 คน ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 7 คน

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมกับการวิเคราะห์ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงหนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจประกอบกัน

ผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงการวิจัยและหนังสือยินยอมเข้าร่วมวิจัย เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลรับทราบเพื่อลงนามก่อนทำการเก็บข้อมูลลงนาม คอยประสานงานและทำหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมวิจัยที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด

ผู้วิจัยแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลรับทราบ

ผู้วิจัยมุ่งเน้นสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลซักถามและลงนามยินยอมในหนังสือแสดงเจตนายินยอมให้ข้อมูลและขออนุญาตบันทึกเทปการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้การสังเกตผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรองโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและประเด็นการสังเกต

ผู้วิจัยเริ่มสัมภาษณ์โดยไม่ใช้คำถามชี้นำ จะใช้คำถามที่สามารถตอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างอิสระ อาจขยายประเด็นคำถามให้ผู้ตอบเข้าใจวัตถุประสงค์ของคำถามและสามารถซักถามข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบรายละเอียดชัดเจนขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การจัดระเบียบข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาถอดเทปและพิมพ์ออกมาในรูปแบบไฟล์ word เพื่อเตรียมการวิเคราะห์เนื้อหา

การตรวจสอบด้านข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบผลสรุปข้อมูลโดยใช้แหล่งข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรอง

การจำกัดข้อมูลหรือสร้างข้อสรุปชั่วคราว เชื่อมโยงคำหลักเข้าด้วยกันโดยตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออกไป จนเหลือแต่ประเด็นหลักเท่านั้น

การตรวจสอบด้านทฤษฎี โดยเป็นการสรุปตรวจสอบข้อสรุปจากหลายทฤษฎี เน้นแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา อาชีววิทยา

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation method) ได้แก่ การตรวจสอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อให้ได้คำอธิบายที่หลากหลายในช่วงเวลาต่าง ๆ กันจากผู้ให้ข้อมูลหลายคน การลงพื้นที่หลายครั้งและให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ถ่ายทอดออกมา เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจน การตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต การตรวจสอบด้านผู้วิจัยโดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบซ้ำเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ รวมถึงการตรวจสอบด้านทฤษฎี โดยตรวจสอบข้อค้นพบจากมุมมองของทฤษฎีที่หลากหลาย

ผลการวิจัย

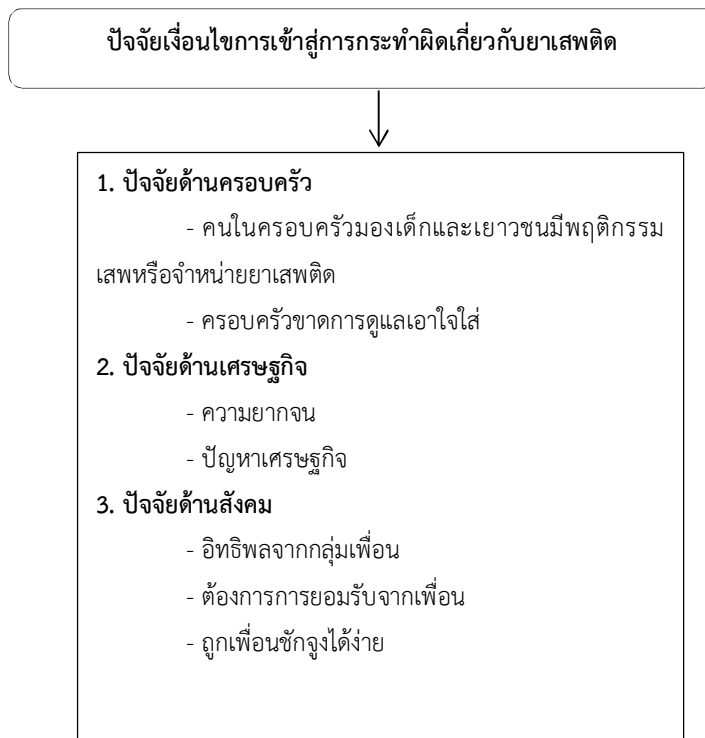
วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กกลับไปกระทำความผิดซ้ำมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ได้แก่ 1.คนในครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งสาเหตุเกิดจากที่เด็กได้มีการเรียนรู้ ลอกเลียนแบบ ซึมซับพฤติกรรมจากคนในครอบครัวที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิดนั้นทำให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติและค่านิยมที่ผิด จนเกิดพฤติกรรมเลียนแบบและทำผิดกฎหมาย 2.ครอบครัวขาดการดูแลเอาใจใส่ ด้วยครอบครัวที่ไม่อบอุ่น มีปัญหาภายในครอบครัว รวมถึงคนในครอบครัวไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร จึงทำให้ขาดการอบรมเอาใจใส่ ให้ความรัก ความห่วงใย จึงทำให้เด็กและเยาวชนไม่มีแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิต จึงเป็นการง่ายที่เด็กและเยาวชนไม่มีเกราะภูมิคุ้มกันที่ดีต่อยาเสพติด ด้านเศรษฐกิจ ด้วยสภาพภาวะเศรษฐกิจจึงส่งผลกระทบต่อรายได้ ภายในครอบครัวของเด็ก เด็กไม่มีรายได้เพียงพอที่จะนำมาเสพยาเสพติด จึงส่งผลให้เด็กเข้าสู่วังวนของยาเสพติด เพราะทำได้ง่าย และได้เงินรวดเร็ว จึงมักจะแก้ปัญหาเองโดยไม่รบกวนพ่อแม่ โดยการหารายได้จากค้ายาเสพติด เพื่อจะได้มีเงินมาซื้อยาเสพติดได้อีกครั้ง จะเห็นได้ว่าความยากจนเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้เด็กต้องดิ้นรนหาเงิน ซึ่งเป็นวิธีที่ง่าย ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ อีกทั้งความต้องการของลูกค้ายิ่งมีเพิ่มมากขึ้นด้วย และด้านสังคม มีดังนี้ 1.อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ในความเป็นวัยรุ่นจึงมักจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนอย่างมากตลอดจนมีการใกล้ชิดเป็นประจำ ส่งผลให้เด็กจะรับเอาความนึกคิด พฤติกรรม รวมไปถึงการลอกเลียนแบบตามกันมา จนหล่อหลอมเป็นสิ่งที่ฝังลึกภายในจิตใจของเด็ก ซึ่งการรับเอาพฤติกรรมเหล่านั้น หากไม่มีวิจารณญาณที่ดีนั้น ก็ย่อมอาจส่งผลเสียกับเด็กที่ยังขาดวุฒิภาวะเลือกสิ่งผิดถูกได้ด้วยเช่นกัน 2.ต้องการยอมรับจากเพื่อน เมื่อเด็กมีสังคมของตนเอง การที่จะสามารถเข้ากับคนในกลุ่มย่อมต้องมีจุดร่วมกัน นั่นคือเด็กจะต้องทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อน ๆ ของตนเองนั้นยอมรับ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน จึงเลือกจะเรียนรู้จากพฤติกรรมของเพื่อนทุกรูปแบบ 3.ถูกเพื่อนชักจูงได้ง่าย จะเห็นได้ว่า ด้วยวัยที่ยังอ่อนต่อโลก เด็กเองก็อาจจะถูกครอบงำได้ง่ายจากคนรอบตัว เด็กที่ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีนั้น จะตกเป็นเหยื่อง่ายจากความไม่รู้ตัวเอง เมื่อเพื่อนชักจูงไปทางไหน เด็กก็จะทำตามโดยง่ายอย่างทันที ซึ่งวัยที่อยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ด้วยนั้น จึงไม่ใช่เรื่องยากเลยที่เด็กจะถูกเพื่อนยุยง ชื่นนำชักชวนให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกประเภทด้วยความไม่ตั้งใจ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อถอดบทเรียนการดูแล บำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ผลการวิจัยพบว่า ในการดูแลและบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรม ตามโครงการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการบ้านล้อมรัก โครงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะรายแบบไร้รอยต่อ และโครงการเยาวชนไทยเข้มแข็งในโครงการคืนคนดีสู่สังคม ซึ่งทั้งสี่โครงการช่วยในการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นถึงประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในอนาคตด้วยการจัดให้ได้รับการศึกษาสายสามัญ การฝึกวิชาชีพตลอดจนการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์ที่เหมาะสมกับอายุ และวุฒิภาวะของเด็กและเยาวชนแต่ละราย พัฒนาทักษะการปรับตัวและสนับสนุนให้มีความพร้อมที่จะดำเนินปกติในสังคม ด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่มุ่งเน้นการส่งต่อเด็กและเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาตามแบบแผนการดูแล ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อค้นหาแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า การชี้ให้เห็นผลกระทบจากการเสพยาเสพติด ให้ตระหนักถึงโทษจากการกระทำผิด ปรับจิตใจให้เข้มแข็ง ตั้งเป้าหมายในอนาคต ให้โอกาสทางสังคม ปรับทัศนคติ ส่งเสริมการศึกษาและอาชีพ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวและปรับสภาพแวดล้อม จะถูกแบ่งหน้าที่ในส่วนประเด็นดังนี้ 1.ในส่วน การดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จะถูกให้รับผิดชอบในส่วนของการปรับจิตใจที่อ่อนแอ ช่วยฟื้นฟู และเสริมสร้างศักยภาพภายในตัวเด็กให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงช่วยให้เด็กสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ให้เด็กและเยาวชนให้สร้างโอกาสเพิ่มคุณค่าให้เด็กมีความพร้อมที่จะกลับมาใช้ชีวิตประจำวัน โดยจะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นถึงประโยชน์ภายในอนาคตของเด็ก เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขโดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก 2.การดูแลภายในครอบครัวนั้นเป็นสิ่งสำคัญ สถาบันแรกที่จะต้องเป็นพื้นที่ปลอดภัยให้แก่เด็กได้ จึงจะต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจที่ดีแก่เด็ก เพื่อเป็นส่วนช่วยขัดเกลาให้เด็กเป็นคนดี รวมไปถึงหลีกเลี่ยงอยู่ในพื้นที่แออัด แหล่งเกิดอาชญากรรมต่าง ๆ เพื่อเลี่ยงความคุ้นชิน และไม่เกิดการชักจูงไปในทางอบายมุขและสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ

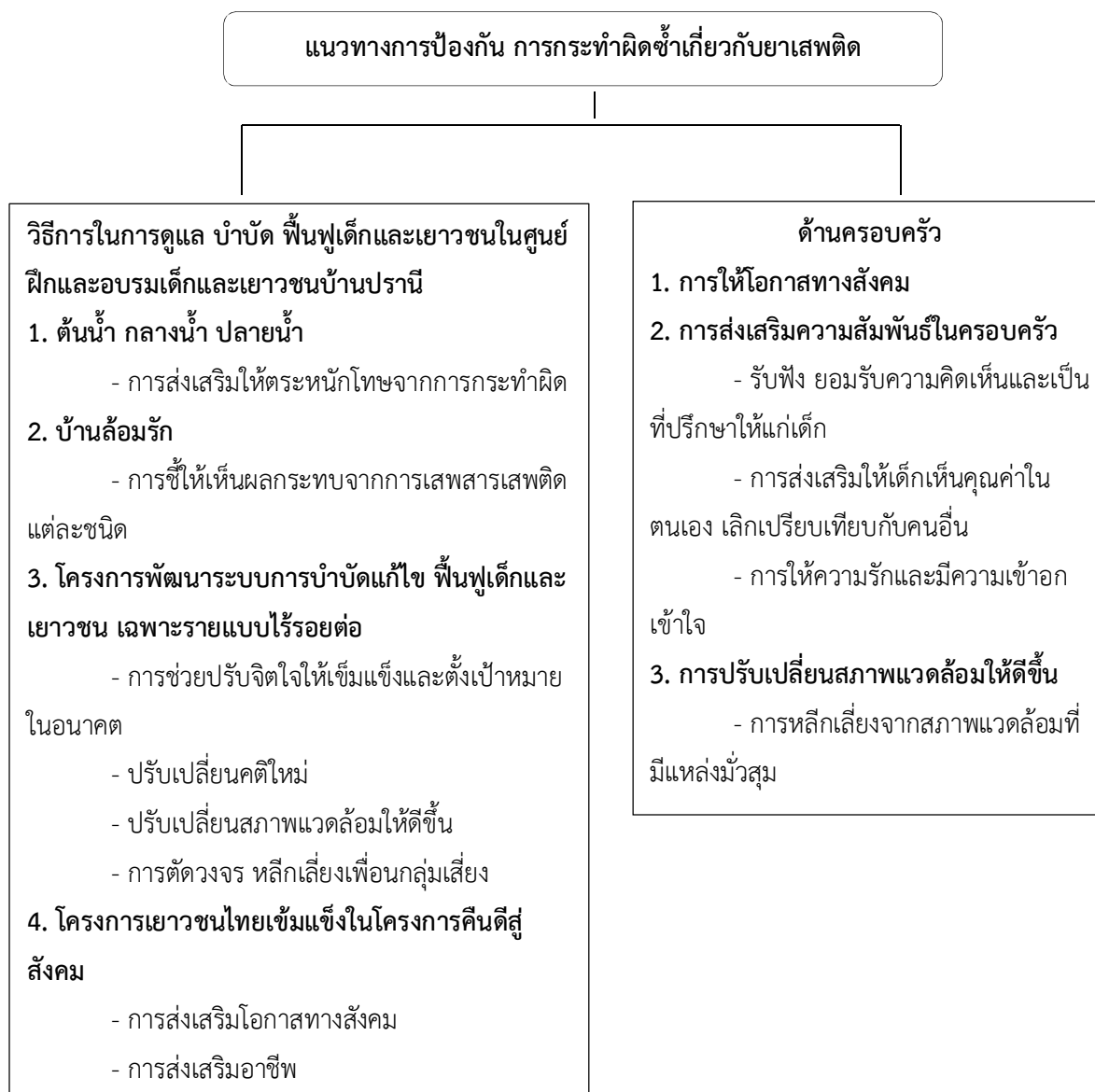
องค์ความรู้ใหม่

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นแผนภาพ ปัจจัยเงื่อนไขในการกระทำผิดซ้ำและวิธีการดูแล บำบัด ฟื้นฟู และเชื่อมโยงไปถึง แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยมีแผนภาพ ดังนี้

รูปภาพที่ 1 สรุปปัจจัยเงื่อนไขการเข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จากรูปภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเงื่อนไขการเข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นเกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เป็นสิ่งเร้าให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ เลียนแบบ จนก่อให้เกิดเป็นมิติสัมพันธ์กับสิ่งเหล่านั้น เด็กและเยาวชนมักถูกอิทธิพลจากคนใกล้ชิดที่ช่วยกระตุ้น ให้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่ายขึ้น นั่นก็คือ การเห็นและจดจำจากสิ่งรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวที่เป็น ซึ่งใกล้ชิดมากที่สุด เมื่อคนในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นั้นจะยิ่งช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจว่าเป็นสิ่งถูกต้อง โดยในสภาพครอบครัวที่แตกแยกนั้นเด็กจะขาดการอบรมสั่งสอน และขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาก็คือกลุ่มเพื่อนที่คอยชักจูงให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อเด็กไม่ถูกยอมรับจากคนในครอบครัว จึงจำเป็นจะมามีพื้นที่ในกลุ่มเพื่อน จึงจะทำทุกอย่างตามเพื่อนให้เพื่อน ๆ ได้ยอมรับตนเอง ซึ่งเมื่อเสพยาเสพติดจนติดแล้ว ซึ่งการที่เด็กและเยาวชนไม่มีรายได้แล้ว ก็จำเป็นต้องหาวิธีดิ้นรนเพื่อให้มีรายได้ไว้ทั้งใช้จ่ายและใช้ยาเสพติด ซึ่งนั่นจึงทำให้เข้าสู่วงจรยาเสพติดอย่างเต็มตัว ไม่ว่าจะเป็นค้าและเสพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

รูปภาพที่ 2 สรุปแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด

จากรูปภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่า การแก้ไขการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเริ่มจากสถาบันครอบครัวเป็นหลักที่จะช่วยป้องกันและลดต้นตอของปัญหา ยาเสพติดได้ในระยะแรก ซึ่งในส่วนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปรางค์ จะช่วยในส่วนสำรวจ ปัญหา คอยดูแล บำบัด ฟื้นฟูและประเมินสภาพปัญหา ก่อนเด็กถูกปล่อยตัว พร้อมกับคอยประสานงานกับทุกฝ่ายทั้งส่วนภายในและภายนอก เพื่อหาแนวทางให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนที่จะได้รับโอกาส โดยการเตรียมความพร้อมไม่ให้วนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และยังมีการติดตามภายหลังถูกปล่อยตัวโดยมีการสอดส่องพฤติกรรม เพราะเมื่อมีเด็กมีปัญหาจะได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทัน

อภิปรายผลวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น โดยจะสรุปและอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ โดยแรกค้นพบปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ประเด็นที่สอง วิธีการในการดูแล บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด ประเด็นสุดท้ายคือ แนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยจะสรุปและอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยเงื่อนไขในการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับสารเสพติดของเด็กและเยาวชน

ข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้ เน้นการถอดบทเรียนจากเยาวชนหญิง ผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ตรงและเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรางค์โดยมีข้อค้นพบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านครอบครัว พบประเด็นสำคัญได้แก่ (1) **คนในครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด** ส่งผลให้เด็กมีทัศนคติและค่านิยม ไปในทางองเดียวกันกับคนในครอบครัว มีความเห็นผิดเป็นชอบ มองว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสามารถกระทำตามได้ เด็กจึงเอาเป็นแบบอย่างและนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่มองว่าการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการเลียนแบบและสังเกตพฤติกรรม นั่นเป็นเพราะบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเสมอ การที่เด็กและเยาวชนรับอิทธิพลจากบุคคลใกล้ชิด นั่นก็คือพ่อแม่หรือคนในครอบครัวเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จดจำ นำไปสู่การเข้าใจในพฤติกรรมนั้น เมื่อเด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและมองว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ ก็จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นตามตัวแบบที่ได้เห็น (Rajangarindra Institute of Child and Adolescent Mental Health, 2013) (2) **ครอบครัวขาดการดูแลเอาใจใส่** ปัญหา ยาเสพติดมักจะเกิดขึ้นในครอบครัวที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก หรือครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่ดูแลจากคนในครอบครัวด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดเลาทางสังคม (Chamnong, 2006) ที่กล่าวว่าครอบครัวเป็นองค์กรแรกที่ทำหน้าที่ขัดเลาทางสังคมให้กับมนุษย์ ทัศนคติของแต่ละครอบครัวจะมีความสำคัญต่อการอบรมเด็ก เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวให้เป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสังคมสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างราบรื่น

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ รายได้ที่ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ส่งผลให้มีปัญหาทางการเงิน เด็กบางคนเลือกที่จะหารายได้เอง โดยไม่รบกวนบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือสมาชิกภายในครอบครัว จากปัญหาทางด้านสถานะเศรษฐกิจนี้ ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่วังวนของยาเสพติด เนื่องจากการค้ายาเสพติดนั้นง่าย ได้เงินดีกว่าการประกอบอาชีพสุจริต ปัจจัยในข้อนี้สอดคล้องกับทฤษฎีเลือกอย่างมีเหตุผล (Harsanyi, 1986) ที่กล่าวว่า สถานะเศรษฐกิจมีส่วนในการเลือกตัดสินใจกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดจะคำนวณต้นทุน ความคุ้มค่าในการกระทำความผิด หากพบว่าไม่น้อยกว่าผลเสียที่จะได้รับ ก็จะลงมือกระทำความผิดและเลือกที่จะทำตามความพึงพอใจของตนเองเพราะเห็นประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับ หรือ ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Merton, 1968) ที่กล่าวถึง กลุ่มที่มีฐานะทางสังคมด้อยไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายของสังคมได้ สถานะเช่นนี้ จึงนำไปสู่สถานะที่เรียกว่าความกดดันทางสังคม จึงวิธีการเอาตัวรอดซึ่งอาจเป็นวิธีที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสังคมนั้น

1.3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน เด็กและเยาวชนมักจะให้ความสำคัญกับเพื่อนและการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่ทำร่วมกันระหว่างเพื่อนในกลุ่มจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการเสพและค้ายาเสพติดด้วย (2) ต้องการการยอมรับจากเพื่อน โดยการคบเพื่อนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้จะต้องเสพยาเสพติดอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนมีความเชื่อว่าการเสพยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่ทำให้มีเพื่อน มีกลุ่มแก๊ง แสดงถึงความเป็นอำนาจ และเชื่อว่าหากต้องการการยอมรับหรือเป็นที่รู้จัก ต้องเสพยาและเข้าสู่วงการการค้ายาเสพติดให้ได้ (3) ถูกเพื่อนชักจูงได้ง่าย เด็กมองเพียงแค่ว่าใครที่สามารถเป็นที่พึ่งได้ก็จะยึดเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต ใครที่อยู่ด้วยแล้วมีความสุข ก็จะไปคลุกคลีหรือทำกิจกรรมร่วมกับคนนั้น ปัจจัยเงื่อนไขทั้ง 3 ประเด็นนี้อธิบายได้ด้วยทฤษฎีวัฒนธรรมรองของอัลเบิร์ต โคเฮน (Cohen, 1995) ที่เชื่อว่าเด็กและเยาวชนมักจะกระทำความผิดในลักษณะกลุ่ม เป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านสังคม เพื่อโต้ตอบวัฒนธรรมหลัก เพราะการกระทำความผิดเป็นวิธีการที่ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ต้องมารวมตัวกัน จัดตั้งบรรทัดฐานและค่านิยมเฉพาะกลุ่มใหม่ขึ้น ในแง่ของการกลับไปกระทำความผิดซ้ำนั้น อาจเป็นเพราะเมื่อมีการมารวมตัวกัน ยิ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรมรองขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ การรวมตัวกันนี้เอง ทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชนกระทำความผิดกฎหมาย โดยเด็กเรียนรู้วิธีการเสพยาและค้ายาบ้ามาจากเพื่อนโดยตรง

2. วิธีการในดูแล บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ภารกิจหลักของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือการตอบสนองนโยบายของภาครัฐ ในการฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเพื่อให้สามารถกลับตนเป็นคนดี เพื่อคืนคนดีสู่สังคม โดยดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ (Ban Pranee, 2017)

2.1 ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยใน ช่วงต้นน้ำ เป็นวิธีการที่ตรึงกำลังเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมและการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ช่วงกลางน้ำ เป็นขั้นตอนในการแก้ไขบำบัด กล่าวคือ เป็นการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมทั้งความคิด จิตใจ พฤติกรรม ทักษะชีวิต สังคม ความรู้และประกอบอาชีพ รวมถึงให้มีความพร้อมด้านครอบครัว องค์กร หน่วยงาน ผู้ประกอบการ เครือข่ายชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจุดมุ่งหมาย

เดียวกัน คือ หลังจากที่ปล่อยเด็กออกสู่สังคมแล้วนั้น เด็กสามารถอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ช่วงปลายน้ำ เป็นการช่วยเหลือสงเคราะห์ภายหลังปล่อยตัว กล่าวคือ ต้องมีประสิทธิภาพในการติดตาม ดูแลช่วยเหลือ การแก้ปัญหา ให้การสงเคราะห์ เด็กและเยาวชนหลังจากปล่อยตัวกับทางครอบครัว องค์กร หน่วยงาน ผู้ประกอบการเครือข่ายชุมชนที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีความปกติสุข พ้นจากความเสี่ยงที่จะไปกระทำผิดซ้ำอีก

2.2 บ้านล่อมรัก เป็นโครงการที่ใช้บริหารจัดการเด็กและเยาวชน ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาบุคลากร วิทยฐานข้อมูลเผยแพร่ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ในช่วงชุมประเพณีเทศกาลโทซ โดยการเพิ่มแนวทางใหม่เป็นตัวเลือกใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ โดยเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวติดตามแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำจากจุดเริ่มต้นการติดยาเสพติด จากการใช้หลักจิตวิทยาในการพูดคุยเพื่อให้เกิดความไว้วางใจและความเข้าใจที่ดีต่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จะเห็นว่า ผลศึกษาที่เป็นจุดเริ่มต้นของการติดยาเสพติด คือ ปัญหาครอบครัวและความไม่เข้าใจกัน หากเด็กและเยาวชนสามารถที่จะเปิดใจ ไว้วางใจ และสามารถปรึกษาคนอื่นได้ เด็กก็จะคลายความกังวลภายในจิตใจ โครงการบ้านล่อมรักจึงเป็นส่วนเติมเต็มที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีที่พักใจและสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นใหม่อีกครั้ง

2.3 โครงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะรายแบบไร้รอยต่อ โครงการนี้มีจุดประสงค์ที่จะคืนคนดีสู่สังคม โดยเน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำรายบุคคล ซึ่งต้องบำบัดแก้ไข ฟื้นฟูเฉพาะรายแบบต่อเนื่อง จัดให้มีระบบคุ้มครอง ช่วยเหลือหลังปล่อยตัว โดยให้คำแนะนำเป็นรายเฉพาะต่อบุคคลในเรื่องต่าง ๆ โดยมีความร่วมมือกับภาคเอกชนที่จะเป็นส่วนจะถูกส่งต่อให้ช่วยประคองเด็กและเยาวชนที่ได้ถูกปล่อยตัว ไม่ให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ นักสังคมสงเคราะห์จึงถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยประสานให้โครงการนี้ดำเนินต่อไปได้ โดยต้องให้ความช่วยเหลืออย่างทันที่ทั้งในการช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษา และการประกอบอาชีพ ซึ่งทั้งสองแนวทางนี้สำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวยึดไม่ให้เด็กเหล่านั้นไปกระทำผิดซ้ำได้อีก

2.4 โครงการเยาวชนไทยเข้มแข็งในโครงการคืนคนดีสู่สังคม บทบาทสำคัญของโครงการนี้ คือ ช่วยสนับสนุนช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนไปใช้ชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการศึกษาต่อ สอนวิชาชีพ คอยแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการ มีทักษะติดตัวเพื่อดำเนินชีวิตต่อไป ดูแลตัวเองจากภัยสังคม และภาคเอกชนจะเป็นฝ่ายรองรับในเรื่องทางจัดจำหน่ายสินค้าผ่านระบบ e-commerce ซึ่งเป็นการเสริมสร้างอาชีพ สร้างทัศนคติที่ดี สร้างความมั่นคงในชีวิตอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การสร้างอาชีพให้แก่ผู้กระทำผิดซ้ำสามารถใช้ชีวิตหลังพ้นโทษนั้น จะช่วยให้สังคมยอมรับและจะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้เด็กและเยาวชนเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองมากขึ้นด้วย ซึ่งการพัฒนาทักษะทางด้านการประกอบอาชีพนี้ จะยิ่งช่วยให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้นจึงเท่ากับได้สร้างทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำอย่างยั่งยืน

3. แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาวิจัย พบประเด็นสำคัญในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

3.1 การชี้ให้เห็นผลกระทบจากการเสพยาเสพติดแต่ละชนิด เป็นการช่วยลดความต้องการที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำให้น้อยลง ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าใจและเห็นถึงปัญหา ตระหนักถึงโทษร้ายแรงของยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นตามแนวทางในการดำเนินการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อปล่อยตัวแล้วก็ยังสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ปกติและไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำ

3.2 การส่งเสริมให้ตระหนักถึงโทษจากการกระทำผิด เพื่อให้เด็กมีความเกรงกลัวต่อบทลงโทษ การที่เด็กและเยาวชนจะได้เรียนรู้จากบทลงโทษ เช่น การถูกจำกัดอิสรภาพและการดำเนินชีวิตที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็น ตื่นนอน เข้านอน เรียนหนังสือ ฝึกอาชีพตามโปรแกรมต่าง ๆ โดยไม่สามารถหลบเลี่ยงได้ การถูกจำกัดให้พบครอบครัวได้เฉพาะวันหยุดราชการและวันที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ กำหนดเท่านั้น ทำให้เด็กทราบจำต่อโทษที่ได้รับ และเห็นถึงคุณค่าความเป็นอิสระ หรือการปลดปล่อยสู่โลกภายนอกเพื่อการใช้ช่วงเวลาที่ตนเป็นประโยชน์กับตนเอง

3.3 การช่วยปรับจิตใจให้เข้มแข็งและตั้งเป้าหมายในอนาคต โดยปลูกฝังวิธีคิดที่จะวางแผนอนาคตในวันข้างหน้าด้วยตัวของตัวเอง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในจิตใจไว้กับตนเองเพื่อไม่ให้อ่อนแอกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยอาจได้รับจากผู้ดูแล ครูที่ปรึกษาที่ไว้ใจได้ที่จะช่วยแนะนำ ให้คำปรึกษา กำหนดเป้าหมายในชีวิตให้ชัดเจนขึ้น และเป็นกำลังใจ ช่วยประคับประคองให้เด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะรายแบบไร้รอยต่อ หรือ IRC (Individual Routing Counselor) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมุ่งหวังให้มีการดูแลประคับประคองเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.4 การให้โอกาสทางสังคม การที่คนในสังคมไม่ยอมรับ รังเกียจเหยียดฉุนท์ เท่ากับเป็นตราประทับในใจของเด็กและเยาวชน เด็กจะรู้สึกตัวตนเองกระทำความผิดร้ายแรง ไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตปกติในสังคมได้อีก จึงกักขังตนเอง และโทษตัวเองอยู่เสมอ ถือเป็นการบ่อนทำลายความมั่นใจในการพิสูจน์ตัวเอง เมื่อเด็กรู้สึกตัวตนเองแปลกแยก ผิดแผกไปจากผู้อื่น เท่ากับผลักให้เด็กหันกลับไปสู่การกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง สอดคล้องกับทฤษฎีตีตรา (Pronchai, 2008) การตีตราคือ ปฏิกริยาตอบโต้ของสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิดซึ่งแสดงออกมาในด้านลบ ได้แก่ การรังเกียจเหยียดหยามไม่ยอมรับ ไม่ให้อภัย ไม่ให้โอกาสแก้ตัว แม้ว่าผู้กระทำผิดจะได้รับโทษแล้ว แต่พฤติกรรมต่างๆ ในทางลบที่สังคมแสดงต่อผู้กระทำผิดยังคงมีอยู่ เรียกได้ว่าสังคมเป็นผู้ตีตราแก่ผู้กระทำผิด ดังนั้นสิ่งที่ต้องทำคือ การเสริมในส่วนที่เด็กและเยาวชนนั้นขาดหายไป โดยการที่ใช้โครงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเฉพาะรายแบบไร้รอยต่อ(Individual Routing Counselor) โดยมีนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่พี่เลี้ยงเพื่อช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้เด็กมีภูมิคุ้มกันต่อบุคคลภายนอกที่คิดลบและช่วยสร้างชีวิตใหม่ให้กับเด็ก

3.5 การปรับทัศนคติใหม่ โดยนักสังคมสงเคราะห์เป็นตัวหลักที่จะสอนให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิต พยายามเข้าถึงและเข้าไปอยู่ในจิตใจของเด็กแต่ละคนลดโอกาสปิดกั้นตนเอง ช่วยสอนให้เด็กรู้จักให้อภัยตนเองกับความผิดที่พลาดพลั้งไป ซึ่งการที่เด็กมีความเชื่อมั่นจะทำให้เด็กไม่ไปสร้างปัญหาใหม่ให้เกิดขึ้น โดยจำเป็นต้องสอนให้เด็กมีทักษะชีวิตเพื่อเรียนรู้และใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม

3.6 การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถที่ดีภายในตัวเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดผลดีในระยะยาว จุดประกายความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กไม่เกิดความอายที่มีความคิดต่อยอดในด้านต่างๆ มีความกล้าที่จะคิด กล้าพูด กล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาต่อตามที่ต้องการ โดยมีการอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสม จะช่วยให้เด็กและเยาวชนนำความรู้ไปต่อยอดและใช้ประโยชน์ในอนาคตได้

3.7 การส่งเสริมอาชีพ การประสานเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้เข้ามาจับบทบาทในการสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้เด็กและเยาวชนมีอาชีพ มีรายได้ที่จะหาเลี้ยงตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการที่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ จะช่วยลดความกดดันทางสังคมและช่วยให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนไม่หวนกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

3.8 การส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยครอบครัวถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญ ในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนหันไปสนใจยาเสพติด แนวทางที่สำคัญได้แก่

(1) **การรับฟัง ยอมรับความคิดและเป็นที่ปรึกษาให้กับเด็ก** โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรทำความเข้าใจกับธรรมชาติของวัยรุ่น และคอยให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอยู่ห่างๆ ปล่อยให้เด็กได้ลองผิดลองถูก เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้และรับผิดชอบในสิ่งที่เลือก และมีกระบวนการคิดและการจัดการปัญหาที่เหมาะสม การรับฟังและการยอมรับเด็กจากครอบครัว จะช่วยให้เด็กห่างไกลจากการกระทำผิด สอดคล้องกับทฤษฎีความผูกพันทางสังคม โดยเบรทเวท (Braithwaite, 1989) ที่เชื่อว่า การที่บุคคลมีความผูกพันกับองค์กรในสังคม ซึ่งได้แก่ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อนฝูง มีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบพฤติกรรมอาชญากรรม แต่บุคคลใดที่มีพันธะผูกพันกับสังคมน้อย มีโอกาสที่จะกระทำผิดสูง

(2) **การส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง เลิกเปรียบเทียบกับคนอื่น** โดยคำพูดของผู้ใหญ่ในบางครั้งอาจกระทบต่อจิตใจเด็กหรือเยาวชน ซึ่งบางครั้งผู้ใหญ่นำความคิดเห็นมาตัดสินแทนเด็ก รวมถึงการพูดตำหนิหรือการเปรียบเทียบกับคนอื่นอาจทำให้เด็กรู้สึกด้อยค่าลง สอดคล้องกับทฤษฎีจิตตรา ที่กล่าวว่า คำพูดที่รุนแรงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคำดุด่าด้วยความหวังดีนั้น ส่งผลโดยตรงกับผู้ฟังที่อาจทำให้รู้สึกไม่ดี ซึ่งอาจจะมีส่วนที่ทำให้เด็กหมดคุณค่าในตัวเอง ไม่เกิดการพัฒนา ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นการผลักดันให้เด็กต้องแข่งขันเพื่อให้ตนมีความเท่าเทียม จนเกิดเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น (Pronchai, 2008)

(3) **การให้ความรัก และมีความเข้าใจ** ครอบครัวที่ละเลยในการเลี้ยงดูลูก ส่งผลเสียแก่เด็ก ซึ่งเป็นวัยที่ต้องให้ความรักการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เมื่อเกิดความห่างเหินนี้ หรือครอบครัวขาดความรักใคร่กลมเกลียว อาจทำให้เด็กและเยาวชนอาจก่อปัญหาต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (Warangkana, 2018) ที่มองว่า ถ้าบิดามารดาสั่งสอนเอาใจใส่ต่อเด็ก สอนให้เด็กและเยาวชนรู้จักคิด และแสดงออกตามแบบอย่างที่ดี ยอมทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นคนของสังคมและประสบความสำเร็จในชีวิตได้ ในทางตรงกันข้าม หากครอบครัวไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก หรือขาดการเอาใจใส่เด็กจะขาดความอบอุ่นในครอบครัว ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำมากขึ้น

3.9 การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น มีประเด็นสำคัญได้แก่

(1) การตัดวงจร หลีกเลี่ยงเพื่อนกลุ่มเสี่ยง โดยพบว่า การมีว่สมกับกลุ่มเพื่อนและเพื่อนสนิท ทำให้มีการชักจูงให้ใช้ยาเสพติด รวมถึงเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดจะเป็นผู้ชักชวนให้เด็กหรือเยาวชนค้ายาเสพติดด้วย จะเห็นได้ว่าอิทธิพลของคนที่คบหาสมาคมด้วยนั้นมีผลอย่างมากต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีวัฒนธรรมรองของ โคเฮน (Cohen, 1995) ที่กล่าวว่า การมารวมตัวกันกับคนกลุ่มเดียวกัน และมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง สมาชิกในกลุ่มจะมีการเรียนรู้ และลอกเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งกันและกัน รวมถึงทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Sutherland, 1947) ที่อธิบายว่าจุดเปลี่ยนที่สำคัญคือการเปลี่ยนสังคมของการคบเพื่อนของเด็กและเยาวชนเสียใหม่ โดยไม่ให้เด็กและเยาวชนกลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนที่จะชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย เพราะการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน ถ้าเด็กและเยาวชนกลับไปคบกับเพื่อนกลุ่มเดิมที่เกเร มีความประพฤติไม่ดีแล้ว ก็อาจชักจูงใจให้เด็กและเยาวชนนั้นกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

(2) การหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งมั่วสุม โดยสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งมั่วสุม เป็นแหล่งรวมของยาเสพติด ทำให้เด็กเห็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เด็กกระทำผิดได้ง่าย สภาพทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก สอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมตนเองของก๊อทเฟรดสันและเฮิร์สชชี (Gottfredson & Hirschi, 1990) ที่มองว่า การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ล่อแหลมทำให้คนเรามีโอกาสจะกระทำผิดได้ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ การขาดความอดกลั้น ขาดความยับยั้งชั่งใจและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีโอกาสกระทำความผิด หากการควบคุมตนเองไม่ดีพอ ก็จะมีแนวโน้มในการกระทำผิดมากขึ้น

สรุป

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ทำให้เด็กกลับไปกระทำผิดซ้ำมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ส่วนการดูแลและบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินตามกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ใช้โครงการบ้านล่อรัก โครงการพัฒนาระบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เฉพาะรายแบบไร้รอยต่อ และโครงการเยาวชนไทยเข้มแข็งในโครงการคืนคนดีสู่สังคม ส่วนแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้แก่ การให้เห็นผลกระทบจากการเสพยาเสพติด ให้ตระหนักถึงโทษจากการกระทำผิด ปรับจิตใจให้เข้มแข็ง ตั้งเป้าหมายในอนาคตให้โอกาสทางสังคม ปรับทัศนคติ ส่งเสริมการศึกษาและอาชีพ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวและปรับสภาพแวดล้อม ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะช่วยให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาและช่วยให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติดได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรจัดระเบียบในชุมชน ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีปลอดภัยไร้ยาเสพติด จะช่วยลดโอกาสไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือให้สอดคล้องมาตราการสังคมช่วยยับยั้ง โดยความร่วมมือจากทีมภาครัฐและเอกชน จากความร่วมมือจากตำรวจบ้าน อาสาสมัครชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยกันปลูกฝังโทษและภัยยาเสพติด

2. ควรให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีบทบาทอบรมสั่งสอนถึงผลที่ตามมาจากการกระทำผิดรวมทั้งประเมินกิจกรรมบำบัดอย่างต่อเนื่อง

3. ครอบครัวต้องสร้างความเชื่อมั่นกับเด็กและเยาวชนจากภายในสู่ภายนอก โดยการเสริมความภาคภูมิใจ การได้ปลูกฝังมุมมองทัศนคติที่ดีให้กับเด็ก เพื่อเกิดความตระหนักรู้ให้รู้จักตนเอง จนอยากพัฒนา พัฒนาศักยภาพ เพียบพร้อมกับความสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คนในชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ควรให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมหลังถูกปล่อยตัว โดยไม่ควรกีดกัน ไม่ควรแสดงท่าตอบโต้ ไม่ยอมรับ ไม่ตัดสิน ไม่ตอกย้ำ แสดงท่าทีรังเกียจ สร้างแผลในใจให้เด็กและเยาวชน ซึ่งหมายถึงต้องช่วยเหลือและเมตตาเพื่อช่วยสร้างกำลังใจ แสดงการยอมรับให้เด็กและเยาวชนชีวิตได้

2. ทางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปรานีต้องสอนให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ ทักษะการเอาชีวิตรอดและการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ เพื่อปล่อยตัวออกมาก็สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข อาทิเช่น First aids การสอนขึ้นรถประจำทางต่าง ๆ รวมไปถึงวิชาใหม่ ๆ ที่ต่างจำเป็นยิ่งในสังคม ไม่ว่าจะเป็น กฎหมายแรงงาน กฎหมายในชีวิตประจำวัน การเอาชีวิตรอดหากเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนหญิงและชาย

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างการทำคามผิดอื่น เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการกระทำผิดเกี่ยวกับเสพยาเสพติดระหว่างเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดที่เป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของยาเสพติดสูง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสะท้อนสาเหตุและปัจจัยเงื่อนไขของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในบริบทที่ต่างกัน เพื่อจะนำไปสู่การสร้างนโยบายแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด

References

Bandura, A. (1986). Social Intelligence 'The new Science of Success'. Harvard Business Review. New York. USA.

- Ban Pranee. (2017). Characteristics of the organization. Retried December 22, 2022, form <http://www.banpranee.com/index.php/th/about-us?fbclid=IwAR1LHAZkxCPX61->.
- Braithwaite, J. (1989). *Crime, Shame and Reintegraton*. Cambridge, UK : Cambridge University Press.
- Chamnong A. (2010). Participation in drug prevention and problem solving of village health volunteers in a community. Udon Thani Province. Khin Kaen University.
- Cohen, A.K. (1995). *Delingent Boys : The Culture of the Gang*. Glencoe, IL : Free Press.
- Gottfredson, M.R. & Hirschi, T. (1990). *A General Theory of Crime*. Stanford, CA : Stanford University Press.
- Harsanyi, John C. (1986). "Advances in Understanding Rational Behavior". In Elster, J. (ed). *Rational Choice*. Oxford : Basil Black well.
- Merton. (1968). *Social Theory and Social Structure*. Glencoe, Ill : The Free Press.
- Narcotics Prevention and Suppression, C. (2022). Strategic plan for Treatment and Rehabilitation of Drug Patients fiscal Year 2021-2023. Ministry of Public Health.
- Pinit, L. (2013). *Research on children, Youth and Drugs*. Research Institute. Chulalongkorn University.
- Pronchai, K. (2008). *Criminological Theory : Principle, Research and Policy implication*. Bangkok : S Charoen Publisher.
- Rapiphan, B. (2019). *Kid's Drug Advisory : Case studies of training and training center, Children and districts. 1 Rayong province*. (Master of Philosophy.) Bangkok : Chulalongkorn University.
- Sutherland, Edwin H. (1947). *Principles of Criminology* (4th.ed). Philadelphia : Lippincott.

